

روانشناسی دین

از دیدگاه
ویلیام جیمز

دکتر مسعود آذربایجانی

آذربایجان، مسعود
روانشناسی دین از دیدگاه ویلیام جیمز / مسعود آذربایجانی . - قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه،
۱۳۸۶.

هشت، ۳۲۸ ص. (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ۱۳۰. روانشناسی؛ ۱۴)
ISBN: 964-7788-77-0

بها: ۲۸۰۰۰ ریال
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
کتابنامه: ص. ۲۹۵ - ۳۰۴؛ همچنین به صورت زیر نویس.
نمایه.

۱. جیمز، ویلیام، ۱۸۴۳ - ۱۹۱۰ م. - نقد و تفسیر. ۲. روان شناسی مذهبی. الف. پژوهشگاه حوزه و

دانشگاه. ب. عنوان.

ب ۴ / ۱۴ / ۵۱ BF

کتابخانه ملی ایران

۱۱۴۷۰۴۶

۲۰۰ / ۱۹

نمیه و لیلیع هلائیة نا

روانشناسی دین از دیدگاه ویلیام جیمز

نویسنده: دکتر مسعود آذربایجانی

ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

ویراستار: امیر بهرام پور

حروفچینی و صفحه آرایی: اداره نشر و ویرایش پژوهشگاه

چاپ اول: بهار ۱۳۸۲

تعداد: ۱۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: سعیدی

چاپ: قم - مؤسسه چاپ زیتون

قیمت: ۲۸۰۰ تومان

کلیه حقوق برای پژوهشگاه حوزه و دانشگاه محفوظ و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

قم: بلوار محمد امین (ص)، ابتدای بلوار جمهوری اسلامی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه □ تلفن: ۲۱۱۱۱ (انتشارات ۲۹۰۶۰۳۰)

نمابر: ۲۱۱۱۲۲۲ و ۲۹۰۹۳۱۰، ص. پ. ۳۷۱۸۵۳۱۵۱ □ تهران: خ انقلاب، بین وصال و قدس، نبش کوی اُسکو □ تلفن: ۶۶۴۶۰۹۳۵۶

www.pub-hu.com

E-mail: hawzeh@hawzeh.ac.ir

www.rihu.com

فهرست مطالب

۱	..... مقدمه
۲	..... بیان مسئله و پرسش‌های اصلی
۲	..... اهمیت موضوع
۳	..... تعریف روان‌شناسی دین
۴	..... تاریخچه روان‌شناسی دین
۵	..... سنت انگلیسی - آمریکایی
۶	..... سنت آلمانی
۸	..... سنت فرانسوی
۱۱	..... چشم‌اندازهای تفسیری
۱۵	..... زندگی‌نامه ویلیام جیمز
۱۶	..... آثار
۱۸	..... کتاب انواع تجربه دینی
۲۲	..... مبانی فکری و نظری جیمز
۲۲	..... ۱. علایق دینی
۲۴	..... ۲. پراگماتیسم
۲۷	..... ۳. تجربه‌گرایی اساسی
۲۹	..... روش‌شناسی
۳۴	..... ساختار
۳۷	..... فصل اول: چیستی دین و دینداری
۳۸	..... واژه‌شناسی دین

۳۹	آیا دین تعریف پذیر است؟
۴۱	راه حل های ممکن
۵۱	دیدگاه ویلیام جیمز
۵۱	تعریف دین
۵۲	ملاحظات
۵۳	حیات دینی
۵۷	ملاحظات
۶۲	کثرت گرایی
۶۶	ملاحظات
۶۷	گوهر دین
۷۰	ملاحظات
۷۲	درباره خدا
۷۴	ویژگی های رهبران دینی
۷۵	ملاحظات
۷۸	نفی نگاه مادی گرایانه به دین و معنویت
۸۰	خلاصه فصل

۸۳	فصل دوم: خاستگاه دین و منشأ دینداری
۸۴	(الف) رویکرد جامعه شناسان و مردم شناسان
۸۴	۱. اگوست کنت (۱۸۵۷-۱۷۹۸)
۸۶	۲. ادوارد تیلور (۱۹۱۷-۱۸۳۲)
۸۷	۳. کارل مارکس (۱۸۱۸-۱۸۸۳)
۸۹	۴. امیل دورکیم (۱۸۵۸-۱۹۱۷)
۹۱	(ب) رویکرد روان شناسان
۹۱	۱. زیگموند فروید (۱۸۵۶-۱۹۳۹)
۹۲	۲. کارل گوستاو یونگ (۱۸۷۵-۱۹۶۱)
۹۴	(ج) رویکرد الهیدانان و فیلسوفان
۹۴	۱. رودلف اتو (۱۸۶۹-۱۹۳۷)
۹۵	۲. میرچا الیاده (۱۹۰۷-۱۹۸۶)
۹۷	۳. استاد مرتضی مطهری (ره) (۱۲۹۹-۱۳۵۸ هـ)

۱۰۰	دیدگاه ویلیام جیمز.....
۱۰۱	۱. داوری وجودی و داوری معنوی.....
۱۰۳	ملاحظات.....
۱۰۸	۲. نفی تبیین مادی‌گرایی و منشأ جسمانی.....
۱۱۱	۳. منشأ دینداری در عواطف انسانی.....
۱۱۴	ملاحظات.....
۱۲۰	۴. منشأ دینداری در ضمیر نیمه‌هشیار.....
۱۲۵	ملاحظات.....
۱۲۹	خلاصه فصل.....
۱۳۱	فصل سوم: در باب ایمان.....
۱۳۲	الف) ایمان در اندیشه اسلامی.....
۱۳۲	ایمان در قرآن.....
۱۳۴	تعریف فیلسوفان مسلمان از ایمان.....
۱۳۴	تعریف عارفان مسلمان از ایمان.....
۱۳۵	ب) ایمان در الهیات مسیحی.....
۱۳۶	۱. توماس آکویناس.....
۱۳۹	۲. مارتین لوتر.....
۱۴۱	۳. بلز پاسکال.....
۱۴۳	۴. پل تیلیش.....
۱۴۷	۵. لودویگ ویتگنشتاین (۱۸۸۹-۱۹۵۱).....
۱۵۱	دیدگاه ویلیام جیمز درباره ایمان.....
۱۵۱	ایمان به مثابه اراده معطوف به باور.....
۱۵۸	ملاحظات.....
۱۷۳	خلاصه فصل.....
۱۷۵	فصل چهارم: تجربه دینی.....
۱۷۷	چیستی تجربه دینی.....
۱۸۵	نظریه‌ها و دیدگاه‌ها.....
۱۹۲	دیدگاه جیمز در تجربه دینی.....

۱۹۳	..... چستی تجربه دینی از نگاه جیمز
۱۹۹	..... ملاحظات
۲۰۲	..... چرا تجربه دینی توصیف‌نشده است؟
۲۱۰	..... انواع تجربه دینی (نردبان عرفان) از نگاه جیمز
۲۱۸	..... ملاحظات
۲۲۱	..... تبیین تجربه دینی از دیدگاه جیمز
۲۲۵	..... ملاحظات
۲۳۹	..... خلاصه فصل
۲۴۱	..... فصل پنجم: آثار دینداری
۲۴۴	..... آثار دینداری از دیدگاه جیمز
۲۴۷	..... الف) زهد
۲۴۷	..... ب) قوت قلب
۲۴۷	..... ج) خلوص
۲۴۷	..... د) مهرورزی
۲۴۸	..... آثار معنوی
۲۴۹	..... نماز و نیایش
۲۵۱	..... لذت‌های معنوی
۲۵۲	..... تولد دوباره
۲۵۴	..... آثار اخلاقی
۲۵۸	..... آثار شناختی (معرفتی)
۲۶۱	..... آثار عاطفی - هیجانی
۲۶۶	..... سلامت و بهداشت روانی
۲۷۰	..... انسجام شخصیت و یک‌پارچگی هویت
۲۷۶	..... ملاحظات
۲۸۶	..... خلاصه فصل
۲۸۷	..... خاتمه: جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۲۹۵	..... فهرست منابع
۳۰۵	..... نمایه‌ها